

Marifet insan olabilmekte!

Yazan: Nilüfer Türkoğlu

Çok erken yaşta hayatını kaybeden Macaristan'ın toplumcu şair/yazarlarından Attila József'in bir çocukluk anısını diriltten bu içli hikâye, "insan" olmayı bize yeniden hatırlatıyor.

İster roman ister hikâye ister şiir ya da deneme olsun, herhangi bir edebi metinde tasvir edilen "zengin olma hâli" için yazarın ille de sefa içinde yaşıyor olması gerekmez. Bolluk ve bereket içinde geçen bir yaşamın anlatımını sağlayabilmek için, bolca hayal gücü ve iyi bir gözlem pekâlâ yeterli olabilir. Oysa açlık, yoksulluk, yoksunluk gibi kavramları, derinliği ve duygusuyla yazabilmede, yazarın tüm bunları gerçekte yaşamış olduğu düşüncesi çok daha güçlü ve gerçektir. Fakirliğin anlatıldığı küçük dramatik bir ayrıntıda bile bu hissedilebilir. Okuyucuyu da çarpan hep o küçük detaylar değil midir zaten?

Macaristan'ın dünyaya kazandırdığı en iyi şairlerden Attila József'in yoksul hayatının yürek burkan izlerine de kendi hayatı gibi kısacık olan

bu hikâyede rastlandığı söylenir. *İhtiyar Kunderacı*, 32 yaşında kendini tren raylarına atarak intihar eden yazarın çocukluğuna dair bir anıyı anlatır. Öyle ki József'in biyografisini okuduğunuz zaman bunun doğru olabileceğini kestirirsiniz.

Babasının çok küçük yaşta evi terk ettiği, annesinin temizlik yaparak çocuklarına

bakmaya çalıştığı bir dünyaya doğmuştur, o. *İhtiyar Kunderacı*'da da sinemaya temizlik yapmaya giden bir anne ve iki kardeşli bir çocuk vardır. İsmi bilmeyiz ama saman sarısı saçları üzerinde kasketi olduğunu, sırtındaki ceketin kendisine pek büyük geldiğini ve pantolonunun üzerinden döküldüğünü biliriz. Bir de ayakkabıları, ah o eski, yırtık pırtık ayakkabıları... Onarsın diye götürdüğü ihtiyar kunderacı Çosogi'nin "Dikiş tutmaz" dediği, yamalanacak yeri kalmayan ayakkabıları... O iki pabucun hikâyesidir bu, bir çocuğun çıplak ayaklarından hiç çıkmayan. Ve çok acıdır. İçinde, yoksulluğun ve insanlığın nasıl bir şey olduğunu derinden anlatan cümleler saklıdır.

Yapı Kredi Yayınlarından çıkan **kitap**, Macar ressam, grafik tasarımcısı Rozi Békés'in hikâyeye uygun duygusalıktaki olağanüstü suluboya desenleriyle, etkiyi daha da artırıyor; sadece küçüklerin değil, büyüklerin de ilgisini çekmeyi başarıyor. *İhtiyar Kunderacı*'yı orijinal dilinden Türkçeye çeviren Hilmi Ortaç da kitabın "üstü kapalı" hüzünlü finalini ustalıklı veriyor. Tam da Attila József'in anlatmak istediği gibi belki de... Yaşsız ve zamansız bir **kitap**, *İhtiyar Kunderacı*. İç burkan, epeyce yürek kanatan. Yoksul hayatlar yaşayan çocuklar hâlâ varken bu dünyada, bu hayatların varlığından haberdar çocuklar da olmalı.■

İhtiyar Kunderacı
Attila József
Resimleyen: Rozi Békés
Türkçeleştiren: Hilmi Ortaç
Yapı Kredi Yayınları, 24 sayfa

Anlatımın tutarlılığı ve akıcılığı ★★★★★

Öykünün özgünlüğü ★★★★★

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★

Grafik tasarım ★★★★★

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★